

La exterioritatea confruntării

Regizoarea Nicoleta Toia a propus publicului ieșean, în stagiunea '87-'88, o nouă versiune scenică a binecunoscutei piese a lui Mihail Sebastian **Steaua fără nume**; nouă, în termeni temporali, căci lectura textului nu s-a soldat cu puncte de vedere originale în conceperea spectacolului, iar „descifrarea” lui s-a făcut la un nivel mediu, cedind ușor în favoarea spectaculosului, a mirajului de-o clipă. Astfel, regizoarei îi reușește crearea unei atmosfere extra...terestre, de evadare a celor două personaje principale într-un adevărat balans cosmic printre stele, însă îi scapă tocmai sensul adânc, profund uman, al scenei de descoperire a lumii interioare a lui Miroiu; de altfel, personajului (interpretat de Dionisie Vitcu) i se răpesc și alte posibilități, pentru dezvăluirea coordonatelor sale esențiale, generos oferite de text; scena în care lui Miroiu îi parvine cartea mult visată sau scena apariției neașteptate a Monei în prăfuita gară de provincie se derulează fără participarea emoțională, afectivă a visătorului profesor, care, retras undeva în fundul scenei, stă cu spatele la public, refuzându-i acestuia plăcerea de a citi pe fața unui mare actor tot ceea ce ființează launtric. Și așa cum Miroiu și Mona sint stingerii efectiv de decor în momentele de mare sensibilitate ale descoperirilor interioare, și celelalte personaje par a se împiedica,

în mișcarea lor pe scenă, de elemente ale acestuia (stilpii gării, de pildă). Cu o funcționalitate redusă deci, decorul Andreei Iovănescu va fi totuși sugestiv, această calitate avînd-o în special interiorul camerei lui Miroiu. Ca și decorul, muzica din spectacol (cvasiinexistentă pînă la scena voiajului interstelar) îi provoacă spectatorului reacții contrare așteptărilor regizorale, conducîndu-l, prin sonorități exagerat amplificate, spre exterioritatea confruntării, anulînd discreția și delicatetea dintre cele două personaje prinse într-un proces de miraculoasă descoperire de sine.

Dionisie Vitcu l-a gândit pe Miroiu ca pe un om de o mare distincție sufletească, modest, dar și ironic, stăpînit, dar și avîntat spre înalt. Personajul său ar fi avut de cîștigat dacă bagheta regizorală ar fi fost (în momentele despre care am vorbit) mai abil îndreptată spre partea solistică. Siderala Mona este alternativ interpretată de Carmen Tănase și de Mona Bordeianu, cu prestații actoricești de o profesionalitate evidentă. Prima punctează cu eleganță trecerea de la starea de „divină” irascibilă la cea de simplă femeie îndrăgostită într-un moment de sinceritate și adevăr. Cea de a doua pare de la bun început desprinsă de datele imediate ale realității, întîlnirea cu Miroiu nemaifiind astfel un catalizator în șirul reacțiilor ulterioare, tensiunea dramatică diluîndu-se simțitor.

Petrică Ciubotaru (Șeful gării) este o prezență plină de pitoresc, în rostire și în mișcare, de un comic temperat. O compoziție meritorie realizează Mihaela Arsenescu-Werner în Domnișoara Cucu, pendulînd între comic și dramatic, nouitatea registrului abordat scuzîndu-i unele exagerări. Valentin Ionescu și Gh. Marinca propun, alternativ, un personaj — profesorul Udrea — înrudit, în ceea ce privește drama ratării, cu cel al domnișoarei bătrîne. Ei aduc un plus de tristețe tonului general al spectacolului. Rolurile încredințate lui Emil Coșeru sînt total opuse, el trecînd cu siguranță și eleganța-i caracteristică de la Un țaran la Grig — tipul omului de lume, suficient șie însuși, cu un foarte dezvoltat simț al posesiunii.

Rolurile episodice au fost corect preluate de Adrian Tuca (Ichim), Valeriu Bobu (Pascu), Teodor Stanciu (Un conductor), Constanța Lercă și Maria Sandu (O elevă).

Anca-Maria RUSU

STEAUA FĂRĂ NUME de MIHAIL SEBASTIAN • TEATRUL NAȚIONAL „VASILE ALECSANDRI” din IASI • Data premierei: 7 aprilie 1988 • Regia: NICOLETA TOIA • Scenografia: ANDREEA IOVĂNESCU • Distribuția: DIONISIE VITCU (Miroiu); CARMEN TĂNASE, MONA BORDEIANU (Necunoscuta); MIHAELA ARSENEȘCU-WERNER (Domnișoara Cucu); PETRICĂ CIUBOTARU (Șeful gării); EMIL COȘERU (Grig; Un țaran); VALENTIN IONESCU, GHEORGHE MARINCA (Udrea); ADRIAN TUCA (Ichim); VALERIU BOBU (Pascu); TEODOR STANCIU (Un conductor); CONSTANȚA LERCĂ, MARIA SANDU (O elevă).